

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto ulkoministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta kehityspoliittisista sijoituksista

Kehityspoliittisia sijoituksia koskeva esitys sisältää kuvauksen asian taustasta ja tarpeesta lainmuutokselle. Kehityspoliittisten sijoitusten mittaluokasta saa käsityksen, sen sijaan suomalaisten yritysten rooli tässä kokonaisuudessa ei ole selkeä. Esityksen vaikutusarviot jäävät yleiselle tasolle, etenkin vaikutuksia yrityksiin ja julkiseen talouteen tulisi käsitellä tarkemmin. Ehdotusten hyödyt Suomelle jäävät epäselviksi.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- i) Esitysluonnoksessa ei käsitellä Suomelle mahdollisesti koituvia hyötyjä osallistumisesta kehityspoliittisiin sijoituksiin, vaikka esityksen eräänä tavoitteena on kehityspoliittisten sijoitusten tarkoituksenmukainen hyödyntäminen ulko- ja kehityspoliitikassa. Mitä hyötyjä Suomi arvioi saavansa?
- ii) Esitysluonnoksen perusteella ei saa käsitystä, miten merkittävä rooli suomalaisilla yrityksillä on ollut kehityspoliittisissa sijoituksissa. Esityksessä tulisi arvioida, millä tavoin suomalaiset yritykset hyötyisivät jatkossa kehityspoliittisista sijoituksista.
- iii) Esitysluonnoksessa käsitellään sijoituksiin liittyviä erilaisia riskejä, mutta kokonaisuutena vaikutuksia julkiseen talouteen tulisi käsitellä tarkemmin. Esimerkiksi millaisia palaumia valtion arvioidaan saavan tulevaisuudessa?
- iv) Tällä hallituskaudella valmistellaan useita kehityspoliittikkaa koskevia lainsäädäntöhankkeita. Tässä tai jossakin muussa esityksessä olisi hyvä tuoda esille eri ehdotusten yhteisvaikutuksia esimerkiksi suomalaisille yrityksille. Voidaanko näillä lainsäädäntöhankkeilla edistää yritysten investointeja ja toimintaa kehittyvissä maissa?
- v) Esityksessä tulisi tarkentaa, millaisia vaikutuksia kohdemaissa tavoitellaan kehityspoliittisilla sijoituksilla.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” -jaksosta:

”Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kehityspoliittisista sijoituksista, joita tehdään osana Suomen kehityspoliitiikan ja kehitysyhteistyön toimeenpanoa. Ulkoministeriö on tehnyt kehityspoliittisia sijoituksia vuodesta 2016 alkaen. Sijoituksilla tuetaan kehittyvien maiden yksityisen sektorin kehitystä ja saadaan liikkeelle yksityisiä pääomia. Samalla sijoitetun pääoman odotetaan palautuvan valtiolle nimellisen tuoton kera. Nykyinen toiminta perustuu talousarvion toimeenpanoon, eikä siitä ole annettu erillissäätelyä. Esitetty laki loisi selkeän, perustuslainmukaisen ja läpinäkyvän perustan valtion varojen sijoittamiselle kehityspoliittisiin tarkoituksiin.

Esityksellä toteutetaan pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitetta edistää kehitysyhteistyössä pääomien kohdistumista yritystoimintaan sekä kirjausta siitä, että tuloksellisen kehityspoliitiikan saavuttamiseksi tarvitaan sekä lahjamuotoista että laina- ja sijoitusmuotoista kehitysrahoitusta. Esitetyn lain myötä ulkoministeriöllä olisi paremmat mahdollisuudet hyödyntää monipuolisesti kehityspoliittisia sijoituksia ulko- ja kehityspoliitiikan toimeenpanon välineenä. Lailla ehkäistäisiin sijoituksista syntyviä kilpailua vääristäviä vaikutuksia sekä varmistettaisiin valtion taloudenhoidon asianmukaisuus ja sijoitustoiminnan perustuslainmukaisuus.

Laissa säädettäisiin kehityspoliittisiin sijoituksiin liittyvistä tavoitteista ja periaatteista, sijoitustoimintaan liittyvästä ulkoministeriön toimivallasta ja menettelyistä sekä ulkoministeriön toimivallasta takaisinperiä EU:n valtioneuvoston sääntelyn vastaisia tukia. Lain nojalla ulkoministeriö voisi tehdä kehityspoliittisia sijoituksia kansainvälisen oikeuden ja kansallisen lainsäädännön alaisiin rahastoihin joko eriehtoisesti tai samassa asemassa yksityisten sijoittajien kanssa. Uutta nykyiseen toimintaan nähden olisivat alisteisessa asemassa tehtävät sijoitukset kansallisen lainsäädännön alaisiin rahastoihin.”

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen perusteella asian valmistelu on ollut huolellista ja esitysluonnoksesta käy ilmi tarve lainmuutokselle. Esityksellä luodaan selkeä, perustuslainmukainen ja läpinäkyvä perusta valtion varojen sijoittamiselle kehityspoliittisiin tarkoituksiin.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksen perusteella saa käsityksen julkisen kehitysrahoituksen merkityksestä sekä keskeisistä käsitteistä ja kehityspoliitikan periaatteista. Lisäksi on kuvattu kehityspoliittisia sijoituksia eri rahastoihin sekä vuosittaisten sijoitusten suuruusluokkaa ja valtiolle tulleita palaumia sijoituksista. Myös asiaa tuntematon lukija saa käsityksen sijoitustoiminnan mittaluokasta.

Arviointineuvosto kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksen perusteella ei saa käsitystä, miten merkittävä rooli suomalaisilla yrityksillä on ollut kehityspoliittisissa sijoituksissa. Esitysluonnoksessa käsitellään ylipäätään hyvin vähän suomalaisia yrityksiä ja niiden roolia kehitysrahoituksessa.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on mainittu joitakin yksittäisiä esimerkkejä kehitysrahoitusta saaneista hankkeista, mutta kokonaisuus jää epäselväksi. Esityksessä olisi hyvä täsmentää, mihin maihin ja millaisiin hankkeisiin kehityspoliittisia sijoituksia on ohjattu, ja toisaalta millaisia kokemuksia näistä hankkeista on saatu.¹

Arviointineuvosto kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksen vaikutusarvioissa käsitellään Suomen kehityspolitiikan yleisiä tavoitteita ja joitakin aiemmista hankkeista saatuja kokemuksia. Nämä tiedot kuuluisivat esityksen nykytilan kuvaukseen. **Arviointineuvosto pitää ymmärrettävänä sitä**, että sijoitusten tarkkaa kohdentumista on vaikea ennakoida etukäteen, jolloin vaikutuksia ei myöskään voida kuvata kovin tarkasti. Vaikutusarvioinnissa tulisi silti keskittyä tämän esityksen vaikutusten kuvaamiseen ja tuoda esille, millaisia hyötyjä ja vaikutuksia tavoitellaan.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esityksessä on käsitelty hyvin eri vaihtoehtoja tavoitteiden toteuttamiseksi.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

2.2.1 Vaikutukset yrityksiin

Esitysluonnoksessa kuvataan suppeasti yritysvaikutuksia ja lähinnä kerrataan kehityspoliittisten sijoitusten periaatteita. Esitysluonnoksesta käy ilmi, että sijoitusten kilpailuvaikutukset ovat hyväksyttävissä.

Arviointineuvosto katsoo, että esityksessä tulisi kuvata esimerkiksi, minkä tyyppisiin rahastoihin voitaisiin sijoittaa, mille sektoreille sijoitukset voisivat kohdistua ja missä määrin suomalaiset yritykset voisivat osallistua näihin hankkeisiin. Millä tavoin suomalaiset yritykset hyötyisivät tästä toiminnasta?

Arviointineuvosto kiinnittää huomiota siihen, että tällä hallituskaudella valmistellaan useita kehityspolitiikkaa koskevia lainsäädäntöhankkeita.² Tässä tai jossakin muussa esityksessä olisi hyvä tuoda esille eri ehdotusten yhteisvaikutuksia esimerkiksi suomalaisille yrityksille. Voidaanko näillä lainsäädäntöhankkeilla edistää yritysten investointeja ja toimintaa kehittyvissä maissa? Lisäksi olisi hyvä selvittää, millaisia eri tukimuotoja on olemassa kohdemaille ja miten varat jakautuvat eri tukimuotojen kesken.

¹ Esityksessä olisi hyvä kuvata kehityspoliittisia sijoituksia tarkemmin, joita on esitelty esimerkiksi ulkoministeriön kehitysyhteistyön tuloksia koskevalta verkkosivulta: <https://um.fi/kehitysyhteistyon-tuloksia>

² Katso esimerkiksi hallituksen esitys laiksi Finnfund Oy -nimisestä osakeyhtiöstä (UM001:00/2024), hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kehittyviin maihin myönnettävistä tuetuista investointiluotoista (UM002:00/2024) ja hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kehitysyhteistyön järjestämisestä (UM010:00/2024).

2.2.2 Vaikutukset julkiseen talouteen

Esitysluonnoksen mukaan sijoitettujen pääomien odotetaan palautuvan nimellisen tuoton kera valtiolle, mutta tuottoihin liittyy epävarmuutta. Esityksellä ei arvioida olevan suoria vaikutuksia julkiseen talouteen.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa käsitellään sijoituksiin liittyviä erilaisia riskejä, mutta vaikutuksia julkiseen talouteen tulisi käsitellä tarkemmin. Esimerkiksi millaisella aikavälillä valtion arvioidaan saavan palaumia? Esityksessä tulisi esittää jokin arvio vaihteluvälillä palauman mittaluokasta valtiolle tulevana vuosina. Esitysluonnoksen mukaan myös eduskunta on edellyttänyt talousarviossa, että sijoituksilla tulee olla palaumaodote eli sijoitetun pääoman odotetaan palautuvan valtiolle.

2.3 Ympäristövaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tuodaan esille ilmastonmuutoksen torjuntaa edistäviä toimia sekä esitellään joitakin konkreettisia esimerkkejä myönteisistä tuloksista jo tehdyissä hankkeissa. Esityksessä tulisi kuvata, millaisia ympäristövaikutuksia ja tuloksia jatkossa tavoitellaan.

2.4 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa ei käsitellä Suomelle mahdollisesti koituvia hyötyjä osallistumisesta kehityspoliittisiin sijoituksiin. Esityksen eräänä tavoitteena on kuitenkin kehityspoliittisten sijoitusten tarkoituksenmukainen hyödyntäminen ulko- ja kehityspoliitikassa. Mitä hyötyjä Suomi arvioi saavansa?

Arviointineuvosto katsoo, että esityksessä tulisi tarkentaa, millaisia yhteiskunnallisia vaikutuksia kohdemaissa tavoitellaan. Esitysluonnoksessa esitellään Suomen kehityspoliittikan pitkäaikaisia tavoitteita ja kuinka niitä on aiemmissa hankkeissa toteutettu. Hyödynsaajia ovat olleet kehittyvissä maissa asuvat ihmiset, joiden elinkeino- ja työllistymismahdollisuudet ovat parantuneet tai joiden pääsy peruspalveluiden, kuten sähkön tai internetin, piiriin on parantunut. Esitysluonnoksessa tulisi tarkentaa tavoiteltavia vaikutuksia kohdemaissa.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu kehityspoliittisia sijoituksia koskevasta hallituksen esityksestä (hankenumero: UM011:00/2024), jonka ulkoministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 21.5.2026. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa tyydyttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

Helsingissä 11. kesäkuuta 2026

Eeva-Liisa Inkeroinen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Meri Virolainen

Arviointineuvos, lainsäädännön arviointineuvoston pääsihteeri

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
vnk.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

5. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää kiitettävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäsehdotuksia hallituksen esitysluonnokseen.

4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa tyydyttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa välttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Hallituksen esitysluonnoksessa on olennaisia puutteita ja esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksen puutteet ovat niin merkittäviä, ettei esitysluonnos täytä lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimuksia. Hallituksen esitysluonnoksen pohjalta ei pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuden korjaamista on vakavasti harkittava, voiko hallituksen esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi.*

* Viimeinen virke jätetään pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.